

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1920 kl. 1/2, 12 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Närvarande: herrar Åkerman, Klefbeck,* Alexanderson,* greve Spens, Edward Larson,* Reuterskiöld,* Walles,* Johan Carlsson,* Hederstierna, Rehn, Söderberg, Carlsson i Solberga, Billqvist* och Persson* i Bramstorp.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 19 mars 1920 dagtecknad proposition, nr 403, vilken blivit hänvisad till första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt, i statsrådet fört protokoll föreslagit riksdagen att dels antaga här nedan intagna förslag till lag angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar, dels ock godkänna de allmänna grunder för sådant dyrtidstilläggs utgående under ecklesiastikåret 1920—1921, som av departementschefen i statsrådsprotokollet förordats.

Det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget är av följande lydelse:

Förslag

till

L a g

angående dyrtidstillägg åt kontraktsprostar.

Till kontraktsprostar, för vilka arvode utgår enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, må, under *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 9 saml. 1 avd. 22 häft. (Nr 33.) 1*

förutsättning och enligt grunder, som angivas i 2 § lagen angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritlöner den 30 augusti 1918, utgå dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1920—1921 och följande år.

Dyrtidstillägg, varom nu stadgats, gäldas ur kyrkofonden.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna lag, meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Beträffande den närmare utredningen i ärendet och de skäl, som ligga till grund för ifrågakvarande förslag, får utskottet hänvisa till propositionen.

Under det att såväl det ordinarie prästerskapet i nyreglerade pastorat som det extra ordinarie prästerskapet i likhet med statens befattningshavare bekommit förhöjd avlöning i form av krigstidsunderstöd i anledning av den utav krigstidsförhållandena föranledda dyrtiden, har dylik förmån hittills icke kommit kontraktsprestarna till del för det till dem utgående arvodet. Ifrågakvarande förslag avser att undanröja den undantagsställning, som kontraktsprestarna i förevarande avseende sålunda intagit.

Förslaget är grundat på ett av kyrkofondskommittén den 21 oktober 1919 avgivet utlåtande över vissa framställningar om beredande av höjda avlöningar åt kontraktsprestarna. Uti sitt ifrågakvarande utlåtande har kommittén beträffande grunderna för dyrtidstilläggets utgående anfört följande:

»Vad angår grunderna för dyrtidstilläggets beräkning, torde få erinras därom, att dyrtidstillägget åt det territoriella prästerskapet bestämts för ecklesiastikåret 1919—1920 till i allmänhet dels ett belopp motsvarande 60 procent av de kontanta avlöningsförmånerna och dels därutöver ett dagtillägg av en krona för dag, tillsammans dock högst visst belopp för dag räknat.

För kontraktsprestarna torde ej böra beräknas dagtillägg utan allenast procentuellt tillägg, vilket torde böra beräknas efter samma procenttal, som bestämts för det territoriella prästerskapet.»

Efter att därpå hava framhållit, att kommittén icke funnit anledning att med hänsyn till kontraktsprestarnas skyldighet att i vissa fall

själva bekosta erforderlig tjänsteskjuts beräkna kontraktsprostarnas dyrtidstillägg efter ett högre procenttal, försätter kommittén:

»Däremot synes det kommittén som i kontraktsprostarnas nyssnämnda skyldighet skulle ligga en omständighet, som bör föranleda att det dyrtidstillägg, som må varda kontraktsprostarna beviljat, måtte få utgå oavkortat och således oberoende därav, att den kyrkoherde, som i egenkap av kontraktsprost uppbär arvode, på sin kyrkoherdelön uppbär maximum av dyrtidstillägg. Då nämligen kontraktsprosten, som nämnt, i denna egenkap har att vidkännas icke obetydliga direkta utgifter i tjänsten och dessa utgifter till följd av dyrtiden undergått stegring, synes obilligt, att i visst fall kontraktsprosten skulle gå miste om att få tillgodonjuta en ökning i det arvode, som skall bära bland annat dessa utgifter.

Efter kommitténs mening saknas anledning att fränkänna kyrkoherde, som i denna egenkap uppbär lön enligt äldre lönereglering, rätten till dyrtidstillägg å prostarvode. Däremot torde dyrtidstillägg icke böra få åtnjutas på prostarvode, som utgår efter grunder gällande före den 1 maj 1914.

Det på prostarvode utgående dyrtidstillägget lärer böra, i likhet med själva arvode, gäldas ur kyrkofonden.»

Föredragande departementschefen har i samma ämne anfört följande:

»Enligt de grunder för dyrtidstilläggs utgående till präster i nyreglerade pastorat under sistnämnda ecklesiastikår (1920—21), vilka Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat förelägga riksdagen, skall dyrtidstillägg utgå med dels visst dagtillägg, dels ock 64 procent å avlöningsförmånerna; något maximum är icke föreskrivet, detta med hänsyn till att maximum av dyrtidstillägg för statens befattningshavare enligt för riksdagen framlagt förslag först uppnås vid en avlöning av 15,000 kronor och även de högst avlönade prästerna i nyreglerade pastorat icke uppnå så hög lön. Kyrkofondskommittén har föreslagit, att dyrtidstillägg å prostarvode skulle utgå efter samma procent som å övriga avlöningsförmåner till präster. Detta förslag biträder jag; och skulle således detta dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1920—1921 utgå med 64 procent å prostarvode samt å den tillfälliga löneförbättring med 25 procent å detta arvode, som enligt vad jag förut omnämnt ävenledes skulle tillkomma kontraktsprost. Såsom kommittén föreslagit bör här förevarande dyrtidstillägg utgå ur kyrkofonden, ur vilken prostarvodena utbetalas.»

I likhet med Kungl. Maj:t anser även utskottet, att dyrtidstillägg bör utgå å kontraktsprostarnas arvoden. Anledningen till att sådant

Utskottet.

tillägg icke förut utgått å dessa arvoden är såsom departementschefen framhållit den, att, då lagen angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat samt åt vissa extra ordinarie präster och innehavare av prästerliga emeritilöner antogs av riksdagen och kyrkomötet, befattningshavare i statens tjänst icke ägde uppbära krigstidstillägg å mer än en befattning. Sedan nämnda princip numera frångåtts beträffande statens befattningshavare, så att de erhålla dyrtidstillägg å sammanlagda avlöningen från olika befattningar, bortfaller detta skäl för kontraktsprostarnas undantagande från förmånen av dyrtidstillägg, och deras arvoden, som en gång blivit fastställda med hänsyn till dem åliggande göromål, böra givetvis i samma grad som övriga avlöningsförmåner bringas upp till av de ökade levnadskostnaderna betingat högre belopp.

Vid granskning av det framlagda lagförslaget har utskottet icke funnit skäl till anmärkning emot detsamma. Ej heller har utskottet haft något att erinra emot de av departementschefen föreslagna grunderna för dyrtidstilläggets utgående, ehuru utskottet här liksom beträffande förslaget angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster ansett det önskvärt, att dessa grunder i propositionen kommit till synes i en mera överskådlig form.

Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1920.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.